

LABOD je glasilo delovne skupnosti Tovarne oblačil LABOD Novo mesto — Izhaja vsako tretjo sredo v mesecu v nakladi 2400 izvodov — Ureja ga uredniški odbor — Glavni in odgovorni urednik: Milan Bratož, tehnični urednik: Marjan Moškon — Grafična priprava: ČZP Dolenjski list, tiska Knjižgotisk, Novo mesto

labod

GLASILO DELOVNE SKUPNOSTI TOVARNE OBLAČIL LABOD NOVO MESTO

še bolje v novem letu!

Rezultati našega dela nam upravičeno vlivajo vero, da bomo v letu 1979 še uspešnejši

Res je, da ob koraku v novo leto želimo pozabiti na vse, kar nam v preteklem letu ni bilo po volji in rajši spodbujamo upanje za srečo bodočih dni. Res pa je tudi, da to želimo storiti zato, ker nam težave in slabe izkušnje zapuščajo več brazgotin na življenjski poti, kot jih lahko zaceleli napolnjena čaša zadovoljstva ob svečanih trenutkih. Zato nam pogled nazaj na prehojeno pot vedno vzbuja nove moči in nam daje upanje za nove naloge in odločitve, pa čeprav bi vsak na svoj način rad preteklost morda hitro pozabil.

Ta skrita moč, ta neusahljivi studenec vere in zaupanja v lastne moči so, preprosto povedano, naši doseženi uspehi, pridobljene izkušnje, medsebojno razumevanje in ustvarjene tovariške vezi. Resnica je tudi, da še tako blesteči poslovni uspehi in polna mošnja denarja ne moreta odtehtati zadovoljstva, ki ga lahko ustvarimo le, če imamo vsi skupaj in vsak posameznik tudi dovolj posluha in potrpežljivosti za navidez nepomembna, toda za posameznika morda žgoča vprašanja medsebojnih odnosov in spoštovanja njegove osebnosti.

Prav ta sorazmerja in na tem zasnovani odnosi so bili v preteklosti za ustvarjanje materialne osnove gonilna sila hitrega napredka in razvoja Laboda.

Posebnost preteklega leta je bila, da smo dokončali in zaključili integracijske procese in da smo z ustanovitvijo TOZD Commerce izvršili delitev dela skupnih služb. Na vseh frontah smo pričeli izvajati zakon o združenem delu. To so bile zelo konkretne in odgovorne naloge dolgoročnega pomena.

Na področju materialne proizvodnje, gospodarjenja, samoupravnih odnosov in pri razvijanju delegatskega sistema smo si prav tako zadali obsežne naloge. Aktivno smo se vključevali v predkongresno dejavnost Zveze komunistov Slovenije in Jugoslavije in Zveze sindikatov. Dostojno smo obeležili 150-letnico tekstilne industrije v Sloveniji itd.

Ob tako zastavljenih nalogah in ob marsikateri nevspešnosti od zunaj smo bili v zadnjem letu resnično fizično in psihično izredno obremenjeni, da smo včasih celo spregledali realno dosežene učinke. To dejstvo, se je močno odražalo pri oceni izvrševanja planskih nalog, saj so v nekaterih TOZD zlasti porodniški dopusti močno zmešali štrne. Res je tudi, da je bil sorktaman proizvodnje veliko bolj moden in zahteven kot prejšnja leta! Mar ni uspeh, če smo ob vsem tem celo ob pomanjkanju potrebnih strojev zadržali raven produktivnosti na lanski ravni, zahtevnost po kvaliteti izdelkov pa celo povečali. Tudi fizični plan proizvodnih minut bo ob angažiranju kooperantov presežen za okoli 1 %, pa čeprav bo plan proizvodnih delavcev dosežen le 98 %.

Letni plan prodaje za domači trg smo vrednostno dosegli že do konca novembra, izvozni plan pa prav tako dosegamo s 103 %. V TIP-TOP Ljubljana kar ne morejo verjeti, da so skladišča izdelkov prazna.

In končno lahko tudi ugotovimo, da smo skoraj ob enakem številu zaposlenih dosegli za preko 30 % večji čisti dohodek kot leta 1977 in da smo do 30.9. namenili za osebne dohodke 23 % več sredstev kot za enako obdobje leta 1977. Ustvarili smo tudi planirane sklade in pokrili obveznosti do SIS itd. V vseh smereh smo ustvarili torej več kot smo lahko realno planirali, čeprav ne vse TOZD enakomerno. Toda v celoti so naši uspehi nadpovprečni v tekstilni konfekciji.

Tudi medsebojni odnosi, samoupravni in ekonomski položaj TOZD in interes delavcev do celovitosti znotraj TOZD LABOD je bil šestokrat izpričan in v praksi potrjen (odločitev delavcev enote Idrija, da ne želijo v elektroindustrijo itd.).

Minulo leto je tudi TOZD Libna Krško izpolnila svoj dolgoročni načrt z izgradnjo novega tovarniškega objekta. Še več! V njem je tudi sodobno urejena prodajalna naših izdelkov. Prvi

med TOZD-PŠ imajo primerno opremljeno kuhinjo itd. Na otoku Lošinju so zrastle novi objekti za oddih. Z našim prizadevanjem je pričela v Keniji delovati tovarna konfekcije itd. Čas v katerem živimo, in naše potrebe, nas preprosto silijo, da se vključujemo v ta dinamični razvoj.

Kljub vsem uspehom ne moremo biti zadovoljni z družbenoekonomskim položajem tekstilne industrije in konfekcije oblačil. Res je, da so take razmere tudi v razvitem in nerazvitem svetu, kar pa ni opravičilo, da dobijo pri nas zaposleni v konfekciji oblačil za enako opravljeno delo šestokrat slabše plačilo kot v drugih dejavnostih. Prav položaj tekstilne konfekcije, ki pretežno izvira iz neenačrtnega razvoja in prekomerne ponudbe na trgu, je šestokrat povod za kratkoročne ocenje in za pomanjkanje dolgoročne usmeritve razvoja. Ob pokrivanju iz dohodka vseh družbenih potreb življenjski standard zaposlenih ob nizkih osebnih dohodkih ni ustrezen deležu, ki ga konfekcijski delavci prispevajo pri ustvarjanju družbenega proizvoda.

To odprto vprašanje nas najbolj boleče spremlja na poti v novo leto 1979. Toda tako, kot smo v preteklem letu zbrali znanje in moči, da smo le hitreje ustvarjali materialno osnovo in sredstva za osebne dohodke, kot je nas razvrednotila domača in tuja inflacija, smo tudi v letu 1979 zanesljivo sposobni storiti korak naprej na vseh področjih našega skupnega udejstvovanja.

Ob 150-letnici obstoja tekstilne industrije SR Slovenije smo zapisali: NOBENEGA DVOMA NI, ALI NAM JE TEKSTILNA INDUSTRIJA POTREBNA ALI NE, ALI IMAJO DELAVCI V NJEJ TRAJNO PERSPEKTIVO ALI NE. NA TO JE ŽE ODGOVORILA PRETEKLOST IN POTRjuje SEDANJOST. TUDI PRIHODNOST JE V NAŠIH ROKAH! Čestitam k doseženim uspehom in želim vsem članom delovne skupnosti LABOD in njihovim svojcem SREČNO IN USPEŠNO TER ZDRAVJA POLNO NOVO LETO 1979

Fr. Mihelič: Kurir (linorez 1944)

ZDRAVKO PETAN

leto 1978 – spodbuda za 1979!

Doseženi uspehi v 1978. letu bodo kolektiv TOZD Delta Ptuj spodbuda za prihodnje leto

V času, ko se iztekajo zadnji dnevi koledarskega leta, nas nehotе popeljejo misli na dogajanja med letom. Razmišljamo, v kolikšni meri smo bili uspešni pri našem delu, kaj vse bi morda lahko še storili, da bi bili bolj zadovoljni, v isti sapi pa že delamo načrte za prihodnje leto.

Prehrojena pot kolektiva TOZD Delta v tem letu ni bila lahka. Nenehno nas je skrbelo, če homo poleg planskih nalog v proizvodnji lahko opravili tudi še vrsto aktivnosti, ki smo si jih zastavili. Skozi razprave in sprejemanje smo pripeljali v zaključno fazo vse samoupravne akte, ki nam bodo služili za osnovo izvajanja zakona o združenem delu. To je zahtevalo mnogo truda, poglobljanja, pa tudi veliko prostega časa vsakega člana delovnega kolektiva.

V proizvodnji so tekla prizadevanja za čimvečjo količinsko in kvaliteto delo. Kljub ostrim kriterijem in občasnim prigovorom glede kakovosti izdelave od inozemskega partnerja, je le-ta v zadnjem času z izdelki zadovoljen. Vendar moramo ohraniti sedanjo raven, kar nam narekuje nadaljnjo in pospešeno skrb za čimboljšo kvaliteto izdelkov tako za domači kakor tuji trg. To bi nam bilo nekoliko lažje doseči z zamenjavo nekaterih starejših strojev. Te smo že nameravali izločiti pred dvema letoma, ko smo naročili nove iz uvoza, vendar nismo dobili uvoznega dovoljenja. Letos smo naročili podobne stroje iz Bagatovega programa. V veliki meri smo izboljšali kvaliteto lepljenja ovratnikov in manšet z nabavo preše (fusomatic). Žal pa ugotavljamo, da smo si z njo nakopali tudi nove težave zaradi nenehne trganja traku, kar pomeni, da moramo imeti še vedno v stalni pripravljenosti tudi preše, ki smo jih doslej uporabljali za lepljenje. Pričeli smo tudi s pripravami za nadaljno realizacijo investicijskega programa, ki smo si ga zastavili že v letu 1973, ko smo pričeli z gradnjo tovarne na novi lokaciji.

V prihodnjem letu načrtujemo dozidavo drugega dela

Pogled na del proizvodnje v TOZD TIP–TOP.

proizvodne hale in dodatno zaposlitev 100 delavcev. Z gradnjo bomo nekoliko omilili sedanjo prostorsko stisko in tako izboljšali delovne pogoje ter pridobili prostor za trgovino. Na uspeh našega dela pa so vplivale tudi vse vzporedne aktivnosti. Uspehe smo dosegli z boljšim organiziranjem sestankov samoupravnih organov, družbenopolitičnih organizacij in delegacij.

Na podlagi vnaprej pripravljene gradiva so lahko delegati sklepali glede na stališča, ki so jih prejeli v svojih sredinah. Sestanki so bili kratki in učinkoviti. Družbenopolitične organizacije TOZD so se aktivno in odgovorno vključevale v vsa dogajanja v TOZD. Po reorganizaciji splošne delegacije v posebne je tudi delo delegatov v SIS mnogo bolj uspešno. Premalo pa smo storili na področju LO in DSZ, čeprav imamo izdelane solidne osnove za uspešno delo na tem področju. Te aktivnosti so v teku in je treba z njimi nadaljevati tudi v prihodnjem letu.

Lahko bi rekla, da smo z mnogo vloženega truda slehernega člana kolektiva z vedno večjim uveljavljanjem vloge družbenopolitičnih organizacij in samoupravnih organov ter ob pomoči strokovnjakov v skupnih službah in v TOZD Commerce naše naloge v preteklem letu uspešno opravili.

Plan proizvodnje in realizacije smo dosegli in celo preseгли, kar nam daje zagotovilo, da bomo tudi finančni uspehi zadovoljivi.

In kaj si želimo v prihodnjem letu?

Zdravje, srečo, še boljše delovne uspehe, dobre medsebojne odnose pa tudi izboljšanje osebnega in družbenega standarda.

DRAGICA NOVAK

tip – top ob vstopu v novo leto 1979

Doseženi rezultati TOZD TIP–TOP v letu 1978 je dobra podlaga za uspešno delo tudi v prihodnjem letu.

Leto 1978 se za TOZD TIP–TOP dokaj ugodno zaključuje. Sanacijski napor od leta 1975 pa do danes so dali rezultate, ki nudijo zdravo osnovo za delo v prihodnje. V enajstih mesecih letošnjega leta je TOZD TIP–TOP dosegala 107,78 odstotka norme in 92,95 odstotka plana. S takim delom si je pridobila dohodek, ki je zadoščal za kritje vseh obveznosti. V leto 1979 lahko ta temeljna organizacija vstopa optimistično, čeprav položaj konfekcije pri nas ni ravno ugoden.

Napori letošnjega leta so bili posvečeni predvsem delu in s tem doseganju čim višjih rezultatov. Tudi težav ni manjkalo.

Ena od teh je tudi fluktuacija, ki pa jo je temeljni organizaciji TIP–TOP uspelo sproti pokrivati s sodelovanjem Zavoda za zaposlovanje v Ljubljani. Nekoliko težje je s pokrivanjem

strokovnih – režijskih služb, vendar obstajajo realne možnosti, da bo tudi ta problem v kratkem rešen. Direktor tov. Kavčič je poudaril, da si bodo v prihodnje prizadevali za še večje uspehe, k temu pa bi pripomogla tudi obnova strojnega parka.

Kot najpomembnejši samoupravni dogodek leta 1978 v TOZD TIP–TOP je predlog družbenopolitičnih organizacij, naj se delavci v enoti Idrija organizirajo v samostojno temeljno organizacijo. Leto dni trajajoča razmišljanja delavcev v tej enoti bodo s tem zaključena.

V sklopu idrijske občine so razmišljali o prekonstruiranju tega obrata v elektroindustrijo.

Vendar se je 113 delavcev, usposobljenih za delo v konfekciji, dokončno odločilo ostati v tej panogi. S formiranjem TOZD v Idriji bo tudi samoupravno ter družbenopolitično delo TOZD TIP–TOP lokalno enotnejše in zato tudi lažje izvedljivo.

Sicer pa je delo družbenopolitičnih organizacij TOZD TIP–TOP kljub temu, da je v nekaterih dejavnostih lepo zaživelo, še vedno premajhno. V bodoče bi si želeli poleg OOZK, ki se kadrovske širi, in sindikata, ki je dobro deloval, bolj čutiti aktivnost mladih. Mladinci so v letošnjem letu sodelovali predvsem na proslavah. Predsednik sindikata in sekretar OOZK, ter direktor TOZD TIP–TOP so poudarili, da bodo družbenopolitične organizacije TOZD posvetile večjo skrb izobraževanju, večji aktivnosti in še boljšim medsebojnim odnosom.

misli iz libne

S skupnimi močmi celotne delovne organizacije, pa tudi s prizadevanjem svoje TOZD je v letošnjem letu TOZD Libna dobila nove proizvodne prostore. Iz starih utesnjenih prostorov so se maja preselili v novo zgradbo. Tako so se delovni pogoji neprimerno izboljšali. Pomembna pridobitev pa je tudi sodobno opremljena in prostorna kuhinja. Zdaj imajo delavci TOZD Libna možnosti za doseg boljših rezultatov. V tem prvem letu zaradi preselitve in drugih objektivnih težav rezultati niso bili taki, kakršne so želeli in za kakršne so si prizadevali. delavci kolektiva. V prihodnje pa bo vsa njihova skrb posvečena izboljšanju rezultatov. V letošnjem letu se je TOZD Libna srečevala razen s tehnološko organizacijo tudi z vrsto proizvodnih problemov, ki pa so jih v večini tudi uspešno reševali. Sam program proizvodnje se je odvijal v skladu s planom, vendar glede na reorganizacijo, pa tudi večji izpad zaradi bolniškega staleža, porodniškega dopusta in nege bolnikov, proizvodnega programa niso uspeli v celoti uresničiti.

Glede družbenopolitičnega življenja sta tovarišici FFrida Oštir in Nuša Lapuh povedali, da je bilo dokaj živo. Ker je bilo leto 1978 leto kongresov, so bili zelo aktivni. Sindikat je poleg svojega rednega dela dal v

Sekretarka OOZK TOZD Tov. Nuša Lapuh in predsednica sindikata tov. Frida Oštir.

tem letu pobudo, naj mladina ponovno oživi pevski zbor, folkloro in športne dejavnosti. Zanimanje med delavci je bilo veliko, saj so za vsa področja športnega udejstovanja, to je: namizni tenis, streljanje, atletika, rokomet in kegljanje lahko v vsaki izmeni organizirali po eno skupino. Prav oživitev teh dejavnosti je velik uspeh tako sindikata kot tudi OO ZK in mladine.

Tudi v tem letu je TOZD Libna organizirala brezplačno letovanje določenega števila otrok in klimatsko zdravljenje. Njihova razmišljanja pa gredo v smeri še večje humanizacije dela. Tako mislijo tudi na poseben dietni jedilnik za bolne delavce. Tudi stanovanjsko problematiko se bodo prizadevali reševati. Komisija za družbeni standard kontrolira stanovanja, v katerih živijo delavci TOZD in na osnovi tega rešuje pereče probleme.

Tudi OO ZK je bila v tem letu zelo aktivna. Vključevala se je v delo vseh družbenopolitičnih akcij, njena največja naloga za vnaprej pa je skrbeti za individualno izobraževanje.

Ker prav te dni sprejema v svojo sredino še 10 novih članov, bo ta OO štela odslej 33 aktivnih delavcev. S tem se bo kadrovska okrepila, obseg nalog pa bo večji in zahtevnejši. Vsi skupaj bodo pomagali širiti knjižnico, ki je sicer že dobro obiskana, tako njen rdeči kotiček kot tudi branje leposlovja.

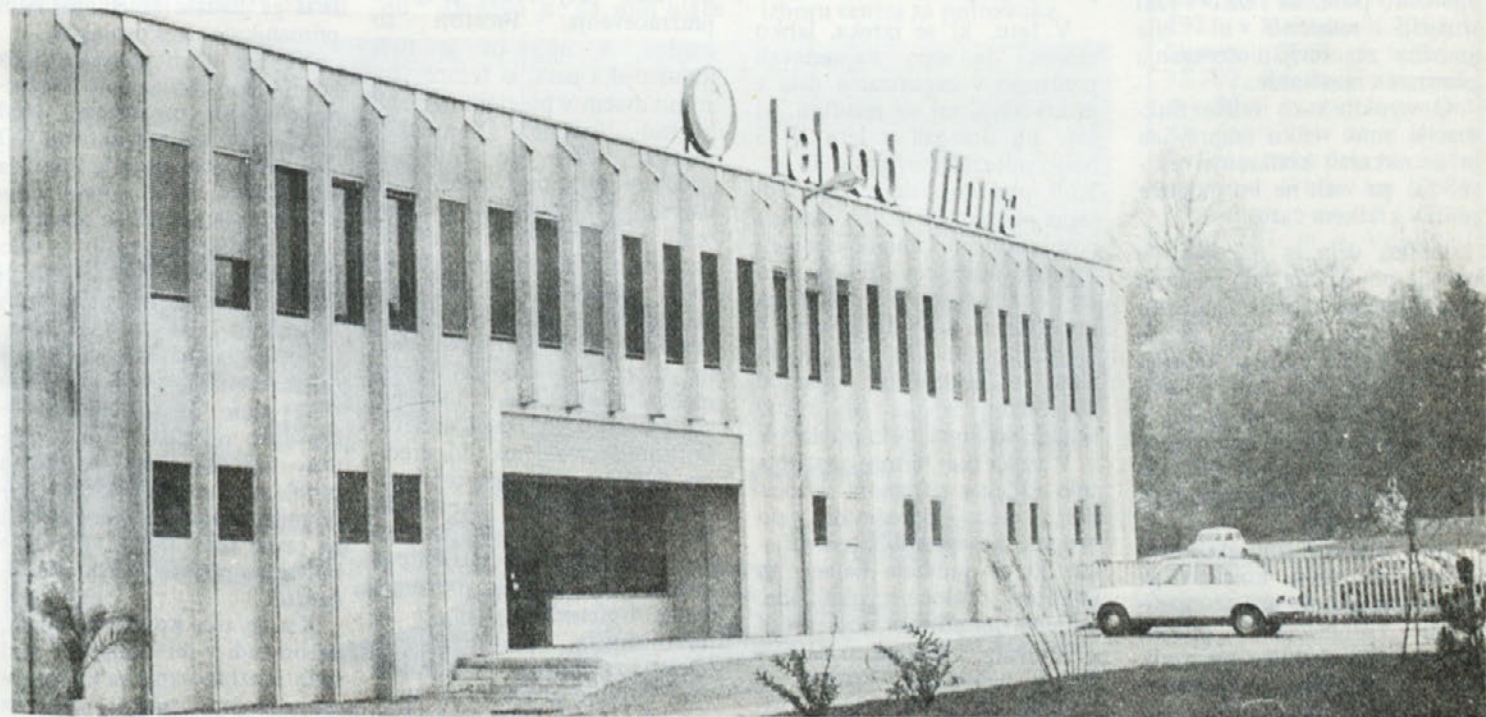
Tovariš direktor je ob načrtih za leto, v katero vstopamo, poudaril, da je prva naloga vseh direktorjev TOZD Libna, da se v največji meri angažirajo na področju planskih obveznosti. Tako bomo lahko opravičili pridobitev novih prostorov. Kar najbolj pa se bodo delavci TOZD Libna morali vključevati v reševanje tekočih problemov.

Slediti bo treba doslednemu izvajanju dolžnosti in pravic ter se usmerjati k večji disciplini, ta pa se bo odražala v večji produktivnosti.

Skrb za delavca bi morala biti še večja, pravi tovariš direktor. Preseči bi morala okvir delovnega časa. Ljudi bo potrebno opozoriti na nujnost rekreacije in oddiha. Težko delo v prisiljenem sedečem položaju potrebuje sprostitev.

Skrb za zdravje mora biti naša stalna naloga. S tem v zvezi bo gotovo dobrodošel naš športno rekreacijski center v Sromljah. Poleg odličnih pogojev za zimski šport je primeren tudi za oddih na koncu tedna.

Pa še eno nalogo ima TOZD Libna za leto 1979. Glede na predvideno dopolnitev proizvodnega programa bo potrebno pridobiti še nekaj novih delavcev in poskrbeti za še boljše organizacijo dela.

Z novo zgradbo se je delavcem TOZD Libna uresničila dolgoletna želja in potreba po sodobnih delovnih prostorih.

ob koncu leta v ločni

Blíža se konec leta in to je čas, ko se ozremo na minulo leto in poskušamo analizirati rezultate, tako v zasebnem življenju, kot na delu.

Čeprav sem naloge individualnega poslovodnega organa oziroma po „domače“ direktorja TOZD Ločna prevzel šele 20. februarja letos, bom poskušal oceniti rezultate TOZD, kakor tudi okvirne naloge za naslednje leto.

Če pogledamo finančne kazalce devetmesečnega obračuna in upoštevamo, da tudi zadnje trimesečje poteka v skladu s predvidevanji, ni razlogov za nezadovoljstvo, saj v tem trenutku že lahko z gotovostjo trdimo, da bo TOZD Ločna pokrila vse svoje obveznosti, zagotovila sklad skupne porabe v višini, ki zadošča za vse potrebe iz tega sklada (regres, prehrana in ostalo) za naslednje leto, ter zagotovila rezervni sklad in poslovni sklad v planirani višini.

Ob tem pa ne gre prezreti težav, s katerimi smo se srečevali v minulem letu in trdim, da te težave niso bile majhne. Že samo podatek o tem, da je v minulem letu TOZD zapustilo 65 delavk, kar predstavlja 14 %, novih delavk pa praktično nismo dobili, in da je poprečna odsotnost zaradi bolniških izostankov znašala 18 %, dovolj zgovorno pove, da TOZD v taki situaciji resnično ni bila zmožna zagotavljati doseganja planiranih rezultatov.

O vzrokih tako velike fluktuacije smo veliko razpravljali in že nakazali konkretne rešitve, žal pa vseh ne bo mogoče rešiti v kratkem času.

Veliko dela in naporov pa nam je povzročila tudi menjava proizvodnega procesa v začetku leta (zaradi položaja, ki je nastal v tistem času) in nadaljevalni sistem dela, kar je zelo hitro pokazalo slabe strani v izrednem povečanju nedovršene proizvodnje na skoraj 140.000 kosov ob koncu polletja in tudi doseganje norme.

Pred dopusti smo pripravili načrte in med kolektivnim dopustom popolnoma reorganizirali proizvodni proces. Rezultati so se hitro pokazali, tako v pogledu nedovršene proizvodnje, kot v doseganju norme.

Če se ozrem na delo družbenopolitičnih organizacij, lahko rečem, da je s tem, ko povem, da je to leto potekalo v znamenju kongresov, povedano že veliko.

Kljub temu pa moramo biti odkriti in povedati, da nas na tem področju čaka res še zelo veliko dela.

Glede na navedene težave in dejstvo, da nismo dosegli planiranih rezultatov, pa bi bil krivičen, če bi trdil, da so naši ljudje slabo delali. Nasprotno, naše proizvodjalke, in z njimi vodstveni kader, so dobro delali in če ne bi bilo naštetih subjektivnih težav, bi bil tudi rezultat boljši.

Kljub temu pa se moramo zavedati, da nas naslednje leto čaka težka bitka, ki bo verjetno še težja kot letos. To nam nalaga konkretne naloge, ki bodo zastavljene z letnim planom in skrb nas vseh je, da bomo te naloge zadovoljivo izpeljali.

Vsi skupaj se moramo zavedati, da delamo v konfekcijski panogi v okviru tekstilne industrije in se hkrati zavedati vseh težav, ki že leta tarejo to industrijsko panogo.

Izkoristil bom to priložnost in zaželel vsem delovnim ljudem v TOZD Ločna in celotnemu Labodu srečno in uspešno polno Novo leto 1979.

JOŽE TEKSTOR

„Skrb nas vseh je, da bomo naloge, zastavljene za prihodnje leto, zadovoljivo izpeljali,“ pravi direktor TOZD LOČNA tov. Jože Tekstor.

V novembru nas je obiskala kitajska gospodarska delegacija tekstilne industrije. V vse živahnejše sodelovanje gospodarstva med Jugoslavijo in Kitajsko se vključuje tudi Labod. Na sliki: delegacija si ogleduje proizvodnjo TOZD Ločna.

iz tozd temenica

Misli tovariša direktorja pred vstopom v leto 1979

V letu, ki se izteka, lahko rečem, da smo napredovali predvsem v organizaciji dela v proizvodnji, saj so rezultati, ki smo jih dosegali v letu 1978 boljši od rezultatov prejšnjih let. Tudi planske naloge smo dosegali skoraj 100 %, le v mesecu novembru smo zaradi operacij (predelava plaščev) dosegli plan 84 %, normo pa 94 %. Glede na rezultate, ki smo jih dosegali v prejšnjih mesecih letošnjega leta, so novembrski dosežki zelo slabi, vendar jih bomo skušali do konca leta popraviti.

V začetku letošnjega leta smo začeli s sistemom skupinskega dela. Združevali smo skupine s sorodnimi operacijami, ki so prevzele nalogo za izvršitev določene količine. Skupina je postala nosilec odgovornosti, s tem pa so delavci sproti ugotavljali vzroke za zamude ali pomanjkljivo kvaliteto. Skupina in posamezniki

v njej imajo sedaj veliko odgovornost. Vzporedno s tem smo razmišljali o kolektivni stimulaciji. Na žalost pa skupina ni konstantna, menjati se mora glede na menjavo operacij.

Načrtov za v bodoče je veliko. Predvsem pa bo potrebno čim prej rešiti problem prezračevanja. Prostorji so majhni, v njih pa je tudi industrijska para, ki temperaturo predvsem v poletnih mesecih znatno zvišuje. Ventilacije nimamo, zato bo treba ta problem čim prej rešiti. Pred dvema letoma smo šivalnici vzeli del prostora in si uredili krojilnico. Utesnjenost je vse večja, potrebovali pa bi tudi skladišče surovin. Na zboru delovnih ljudi smo predlagali, naj razvojna služba izdela program razvoja naše temeljne organizacije. Ta razen prostorskih ureditev zajema tudi ureditev tehnične opreme ter vprašanje notranjega transporta. Modernizacija tistega dela strojne opreme, ki je zastarel, je seveda vezana na možnosti uvoza opreme. No, in če že našte vamo pomanjklivosti, nikakor ne smemo pozabiti na našo kuhinjo in jedilnico. Malico imamo zaradi tesnega pro-

stora deljeno na tri dele. Nobe delovnih prostorov ne ustreza sanitarnim predpisom.

Na področju stanovanjske politike smo do sedaj s krediti pomagali individualni gradnji, letos pa smo se odločili za nakup treh stanovanj. Eno od teh je kadrovske stanovanje, ki smo ga nadvse veseli, saj nam primanjkuje strokovnjakov.

Nič kaj dosti pohvalnega pa ne moremo reči za delo družbenopolitičnih organizacij. Med njimi je še najbolj aktivna OO ŽK, ki bo letos sprejela tudi dva nova člana. Eden izmed vzrokov za neaktivnost je gotovo v tem, da se ljudje vozijo na delo iz okolice in da nimajo dovolj znanja, potrebnega za tako delovanje.

Sedaj, ko nam je na osnovi boljše notranje organizacije do neke mere uspelo doseči zadovoljive rezultate, bomo nujnost rešitve naših prostorskih problemov in problema modernizacije strojne opreme prenesli na raven OZD in upamo, da se bo vse to počasi pričelo uresničevati.

Kar se tiče kolektiva, upam, da bo tudi v prihodnje pokazal toliko razumevanja za premaganje težav, toliko volje in pripravljenosti, kot v letu 1978.

in še tozd commerce

Kljub težavam uspešno prvo leto

Ena svečka na naši torti je že prižgana. Še nekaj dni in skoraj dvesto delavcev TOZD Commerce jo bo lahko upihnilo. Z drugimi besedami, izteka se prvo leto, da v okviru Labodove družine posluje TOZD Commerce s posebnim obračunom, da prav tako kot ostale TOZD, katerih podalšana roka je, ne- strpno pričakuje zaključni račun, to je svojo s številkami potrjeno oceno poslovanja.

Ker pa ta obračun lahko pričakujemo šele nekje februarja, si dovoljujemo po svoje oceniti iztekajoče se 1978. leto. Za TOZD Commerce je bilo to leto poleg vsakdanjih opravil, za katere je zadolžen po samoupravnem sporazumu, predvsem leto dela na notranjem organiziranju.

Dileme ali ena ali dve komercialni službi, ni več. Labod nastopa nasproti kupcem in dobaviteljem enotno kot proizvajalec s širokim proizvodnim programom, v katerega pa je na ravni operativne obdelave tržišča potrebna specializacija za posamezne proizvode. Zato se je postavitev vodij programov tako v prodaji kot v nabavi izkazala kot povsem pravilna. Centralizacija nabavne službe, ki je bila v začetku sprejeta z rahlo skepso, češ, pomožnih materialov za program VO ni mogoče nabavljati iz Novega mesta se je pokazala kot edino utemeljena, saj zastojev zaradi

tega od aprila naprej skoraj ni bilo.

To dvoje nas lahko navdaja z zadovoljstvom, ko ugotavljamo, da smo od več možnih variant izbrali boljšo. Marsikdaj pa izbi- re nismo imeli še zlasti ne v obeh pripravah dela. Pomanjka- nje kadra je zahtevalo mnogo podaljšanega delovnega časa, ki pa se je izplačalo, saj je bila posebno zadnja kolekcija dobro prodana. Drugo leto mora biti pomembno tudi na tem področju. Povečanje števila ljudi predlagamo v planu, ki ga moramo čimprej izpeljati, tako da bomo kreativno bolj ločili od operativne priprave proizvodnje. Zavedati se moramo, da človek, zadolžen za iskanje novih izvirnih idej, ne sme biti preobremenjen z delom za proizvodnjo.

Razen tega se moramo lotiti nekaterih nadaljnjih racionalizacij in boljših rešitev. Namesto da tehnolog za vsak nalog posebej piše fazno listo, da jo administrator-kalkulant pretipka in jo proizvodnja prejme z zamudo, se lahko poslužimo izkušenj konkurentov, ki imajo na tiskanem obrazcu navedene vse možne faze, tehnolog pa vpiše samo čase za operacije, ki so za te izdelke potrebni in določena racionalizacija je tu. Za doseg tega se oddelek in priprava dela VO že trudita in lahko kmalu pričakujemo rezultate.

Prav tako moramo postaviti piko na i pripombam, da čas med proizvodnjo PŠ in VO ni usklajen. Strokovna analiza, ki jo pričakujemo iz razvoja, bo dokončno pokazala, če razlike so in če so, jih bo treba takoj odpraviti.

Ne moremo pa tudi tiho mimo pripomb, ki jih slišimo na tržišču. „Vaše hlače niso v redu.“ Dejstvo je, da smo hlače

večkrat popravljali in da so naši modelarji vložili v to veliko truda; toda dokler se bodo te pripombe ponavljale, ne moremo in ne bomo prenehali izboljševati tega dela težke konfekcije, ki si na splošno zelo dobro utira pot na trgu ne glede na črni madež, ki je padel nanjo pred leti.

Napori za to, da smo dosegali tak vzpon in da je skladišče v tem času tako prazno, pa niso bili majhni. Pri tem smo prispevali svoj delež prav vsi, tudi naši zastopniki, ki jih imamo sicer za „gospode“, čeprav to niso in ne morejo biti. S primerom naj utemeljim to trditev. Eden izmed naših zastopnikov odhaja od nas kljub temu, da je zadovoljen s svojim OD, kot tudi s sodelavci, pa tudi mi smo njegovo delo zelo cenili, vendar pravi, da takih naporov, kot so v prodaji težke konfekcije v pogojih izredne konkurence, ne more zdržati. Podobno delo je v drugih panogah občutno lažje.

Verjetno ta primer dovolj nazorno kaže, kakšni napori so bili v tem letu vloženi v prodajo zaloga. Zmanjšati zalogo preko 13.000 kosov na pičlih 1.500 kosov, prav zares niso mačje solze.

Če k temu prištejemo še nerešeno vprašanje odnosov med trgovino in proizvodnjo, ki ga rešujemo predvsem z odlaganjem, ker trgovina zahtevakar dva do tri odstotka večje kondicije in to pogojuje z dokupom naših proizvodov potem lahko potegnemo pod leto 1978 črto z ugotovitvijo, da je TOZD Commerce kljub vsem težavam posloval zelo zadovoljivo.

Letos smo prejeli tudi dolgo pričakovano košuto za srajce na beograjskem sejmu. Kvaliteto pa dokazujejo tudi zlati zmagovalci Beograda, podeljeni po izboru centra za potrošnike.

Čeprav smo zaradi zgornjih priznanj ponosni, ne smemo pozabiti tudi na spodrslejaje pri deklaracijah, zaradi česar so nas inšpektorji tudi prijaviili sodišču. Dejstvo, da je tudi pravilen tehnični podatek del proizvoda, nam mora biti jasno.

Še beseda o samoupravnih organih. Letos so bili zelo delavni, saj so sprejeli dosti pomembnih sklepov. Pohvale vredno je tudi čedalje večje zanimanje delavcev za vse probleme TOZD in OZD, o čemer pričajo živahnejše razprave na zborih delovnih ljudi.

Naj dodam temu poročilu še to, da sem osebo s prvim letom dela v novem kolektivu zadovoljen, saj sem se vanj dobro vživel, in upam, da tudi sodelavci mislijo enako.

Obžalujem le, da so nas v tem času zapustili nekateri dobri sodelavci, med njimi tudi vodja komerciale. Ker pa je njihovo delo moralo biti opravljeno, se zahvaljujemo vsem, ki so ga brez tamenja opravili. Za letos naj bo dovolj, v novem letu pa srečno!

MARJAN VODOPIVEC

32.291 ZDRAVNIKOV IN ZOBOZDRAVNIKOV

V državi smo imeli konec leta 1976 32.291 zdravnikov in zobozdravnikov. Od skupnega števila jih je delalo v Bosni in Hercegovini 3997, v Črni gori 638, na Hrvaškem 7921, v Makedoniji 2357, v Sloveniji 3596 in v Srbiji 13.782. Republiško poprečje v Srbiji in obeh avtonomnih pokrajinah pa je precej različno: tako dela na ožjem območju Srbije kar 9684 zdravnikov, na Kosovem samo 767 in v Vojvodini 3331 zdravnikov.

Istega leta smo imeli v Jugoslaviji tudi 4571 diplomiranih farmacevtov, od tega v Bosni in Hercegovini 295, v Črni gori 65, na Hrvaškem 1533, v Makedoniji 147, v Sloveniji 557 in v Srbiji 1974 (od tega na ožjem območju republike 1452, na Kosovem 63 in v Vojvodini 459).

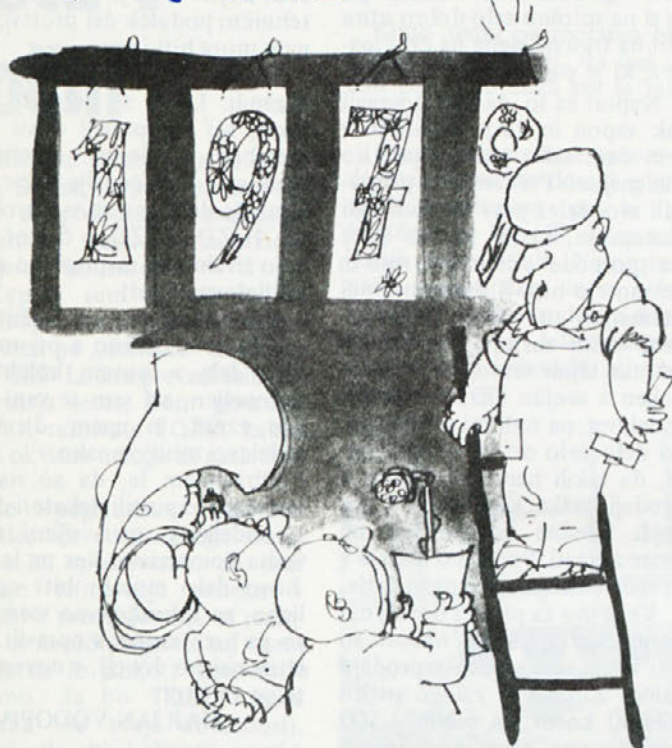
— Prav gotovo se je bolje s smehom otesati sveta, kakor zalivati ga s solzami.

Tagore

V letu, ki se izteka, je bilo delo delavskega sveta TOZD Commerce zelo plodno. Na sliki: predsednica DS TOZD Commerce tov. Marica Praznik s sodelavkama.

SREČNO

srajčkove zadnje besede v tem letu

nistracijo! Redi se sirota, preveč dobrot smo ji postavili na mizo! Le kdo bi se vzdržal! Jejmo, bratci in sestre, skleda je polna! Ji bomo izbili dno? Bomo morebiti letos zamenjali skledo s skledico? Bi, če bi bila samo ena! Zamenjaš eno, nastaviš drugo!

Za celodnevno šolo, za srednje šolstvo, za našo mlado generacijo! Le dajmo, prijatelji, na mladih svet sloni, naši so, sami smo jih spočeli!

Še marsikaj drugega smo sami spočeli! Odnose, take ali drugačne! Dohodke, večje ali manjše! Ocene, take in drugačne! Le znanje in izkušnje so merilo! Kaj komu mar za šolo, za guljenje klopi!

Diskriminacije ni in je ne more biti.

Lovili smo direktorje, zdaj tu, zdaj tam. Kriteriji različni: za nas so eni, za one drugi, za bogove tretji. In v tej „asfaltni džungli uspeva tisti, kot ponavadi: kdor krade, krade. Od kje toliko tatov, prijatelji? Mar je res krasti spoštovanja vredno?

Ob koncu leta bi vam rad odkril še nekaj, prijatelji! Ni smo vsi fakini! Naš dinar je heroj. Medaljo mu pripni! Zaslužil si jo je, po našem mnenju. Statistiki tako ne gre verjeti.

In če si tako, kot se spodobi, zazelimo srečno novo leto, potem naj to velja! Vzemimo sami si bonbon z drevesčkal! Ne čakajmo na Dedka mraza, saj zanj vemo, da smo to mi!

VAŠ SRAJČKO

Leto 1978 se izteka, prijatelji! Prekratko je bilo. Marsikaj je bilo lepega v njem in na marsikaj bomo pozabili. Saj je življenje tako: gledamo naprej, na minulo pozabljamo! In vendar si ob taki priliki vedno znova obljublamo:

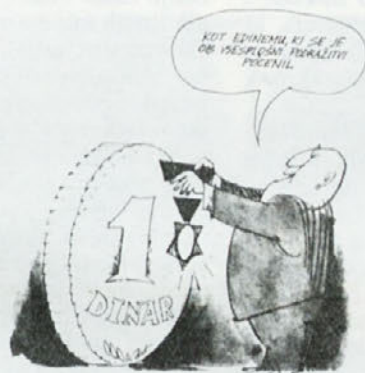
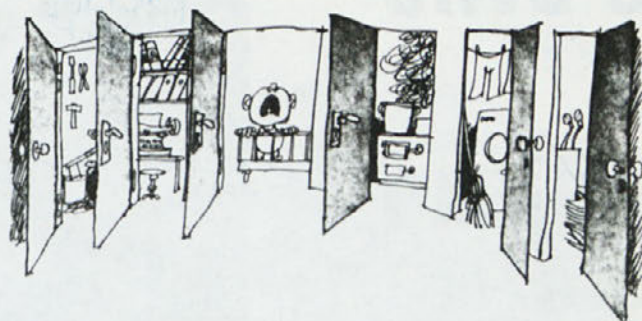
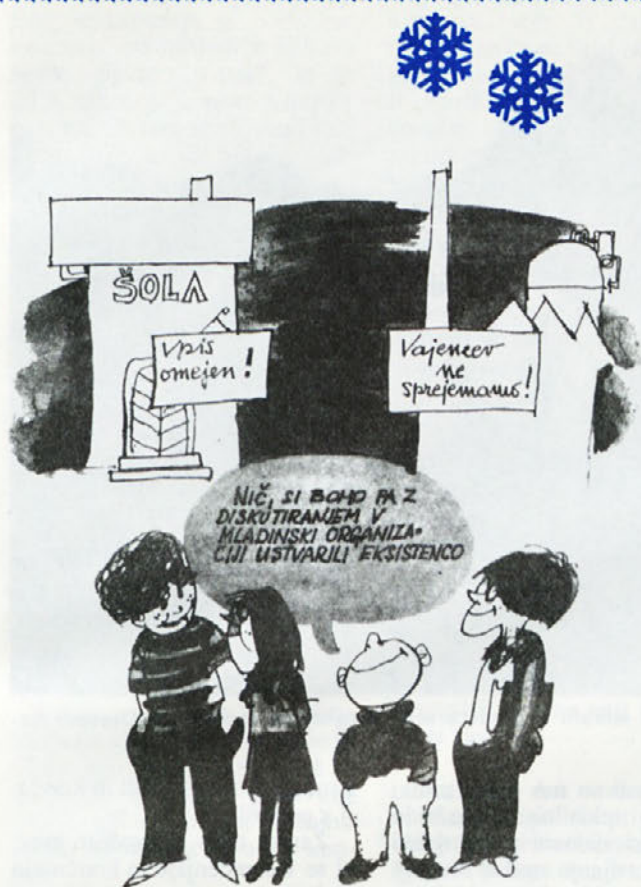
Prihodnje leto bo lepše, boljše, več bomo prigarali, več razdelili, manj pojedli (zaradi cen) in več popili (zaradi navade)!

Ženskam smo obljubili zvestobo. Odprli smo jim vsa vrata na stežaj! Nič nismo prikriili. Dali smo jim možnost vseh psovod, nazadnje pa smo jih v aprilu še za delegate izvolili. In prav v aprilu! Dol s tradicijo! Ta mesec mora v naši zgodovini dobiti resnejše obležje.

Tako se je tudi zgodilo. Celo leto smo tekli, dirjali, razmnoževali samoupravne akte, se dogovarjali, pripravljali referendumne, vse, da bi dosegli en sam cilj: čim prej v čim lepšem stilu preteči maraton! Še danes tečemo, ne vsi, nekateri so že omedleli, drugi odstopili, tretje pa zdravimo!

In med tem našim maratonom smo pozabili, da tekači hujšajo, pešajo in kašljajo. Res je, dogovorili smo se za stabilizacijo, ob tem pa smo pozabili na tetko Admi-

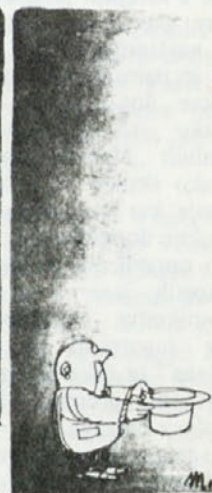
TOVARIŠ DIREKTOR, KOT GA VIDIJO:

Y KOLEKTIVU

NA OBČINI...

Y BANKI

po svilo na kitajsko

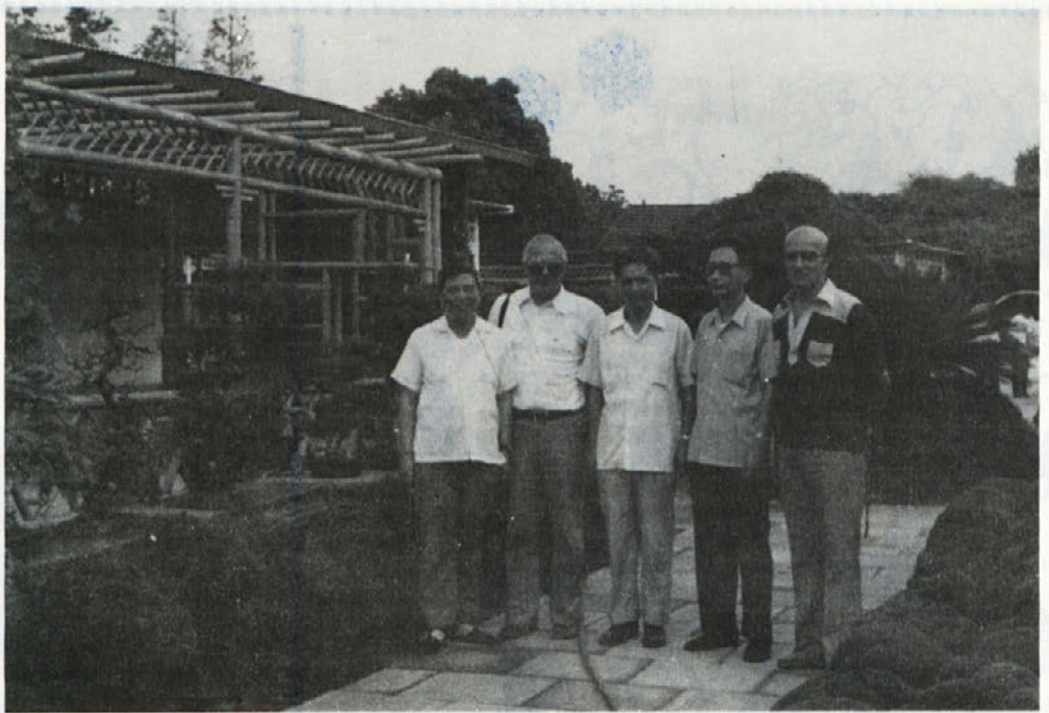
Preden se boš, dragi bralec, odločil za podobno pot, si doma izberi posebni paliči debeline in dolžine svinčnika, da ne boš v zadregi v kitajskih restavracijah, tako kot sem bil jaz, ko ti bodo postregli z enakim priborom.

In ko te bodo doma cepili proti vsemu dobremu in slabemu, kar te čaka na poti, se lahko odpraviš, tako kot sem se jaz.

Moja odisejada se je začela v Beogradu, na letalu Aeroflota, ki nas je popeljalo do Moskve. Po osemurnem čakanju na moskovskem letališču nas je v večernih urah čakalo prvo srečanje s kitajsko letalsko linijo, katere gostje smo bili do 11. ure naslednjega dne. Toliko časa je namreč trajal polet od Moskve do Pekinga. Prijazne kitajske stewardese v tradicionalnih „Maovih“ uniformah so tako skrbele za naše dobro počutje kar vso dolgo noč in naslednje dopoldne.

Po opravljenih carinskih formalnostih sem se s svojima sopotnikoma, predstavnikoma firme Jugotekstil in tovarne „Svilana“ iz Osijek, znašel na parkirnem prostoru letališke zgradbe v Pekingu.

Tu te pozdravi ogromna, več deset metrov visoka slika Mao

Na plantaži miniaturnih dreves smo slikani s predstavniki šanghajske industrije. Drevesa na sliki so stara najmanj sto let.

Ce Tunga s prijaznim izrazom, kot da ti želi dobrodošlico. Človek se počuti nekako ne-bogljen, povsod so namreč razni napisi, ki bi jih težko prerisal, prepisati, kaj šele razumeti, pa jih ni mogoče.

Nikoli nisem zvedel, kaj pomenijo, pa čeprav so nas podobni napisi spremljali vso pot po Kitajski.

Sicer pa je vse nekam mimo, tiho, brez gneče in živahnosti, ki smo je sicer vajeni na evropskih letališčih.

Pred letališko zgradbo je stalo le nekaj taksijev, ki so tudi edina osebna vozila v uporabi na Kitajskem.

Tako smo se znašli na kitajskih tleh in kar bo, pa bo!

Pričakali so nas predstavniki pekinške tekstilne centrale in po tradicionalnem priklanjanju in predstavljanju smo se s taksiji odpeljali v 20 minut oddaljeno mesto, v hotel „Peking“.

Hotel je lep, udoben in v zadnjem času polno zaseden s turisti iz vseh koncev sveta, ki hočejo s fotoaparati ujeti še pravo Maovo Kitajsko, ki vsak dan bolj izginja.

Z našimi novimi kitajskimi tovariši smo pripravili delovni načrt in ugotovili, da imamo pravzaprav premalo časa za vse naloge, ki smo si jih zadali.

Naše nadaljnje potovanje je po večurnem prepričevanju izgledalo takole: Peking-Talien, Talien-Peking, Peking-Sanghaj, Sanghaj-Peking. Vse se je

namreč moralo začeti in končati v prestolnici.

Zaradi tako neugodnih zvez, ki se vse začenjajo in končujejo v glavnem mestu, se je naša pot podaljšala za 3.000 km.

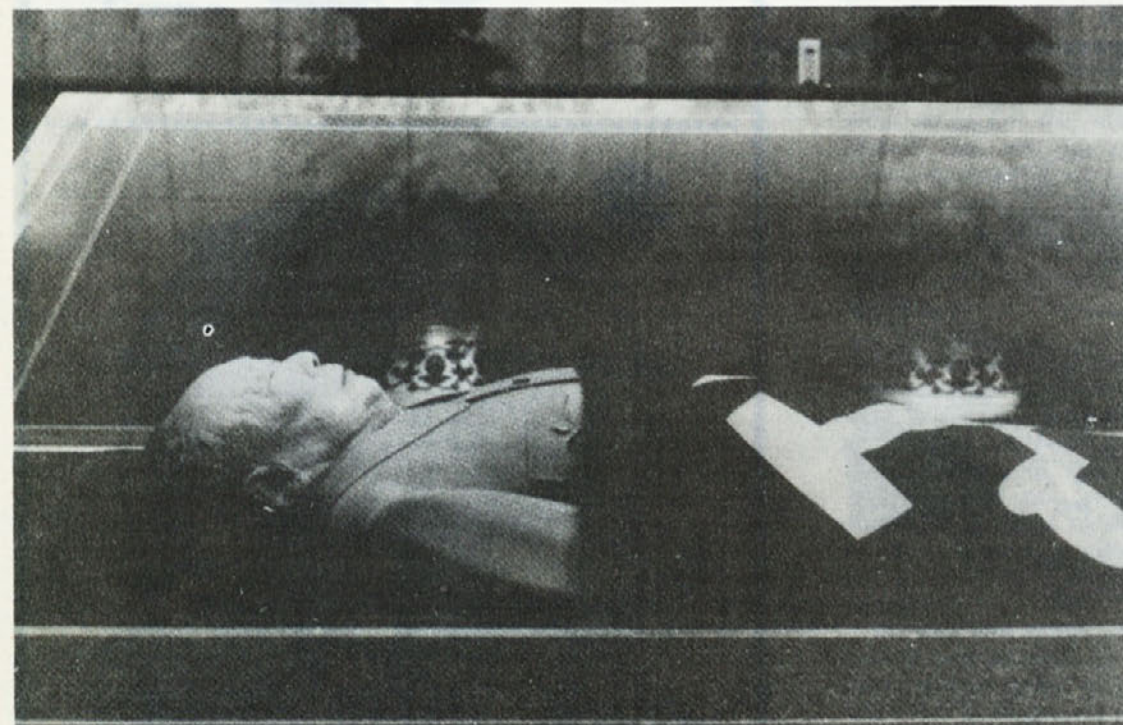
Sprijaznjeni s takšno organizacijo naših obiskov v posameznih krajih in tovarnah smo prvi delovni dan uspešno zaključili na skupni večerji, ki jo je priredil podpredsednik pekinške tekstilne družbe.

No, pa smo pri kitajski hrani, ki je posebno poglavje kitajskega potopisa. Začne se pri mizi h, ki so skoraj vedno in povsod okroble... Osrednji del velike mize je vrtljiv in to iz praktičnega razloga. Gost se namreč posluži hrane iz nasprotnega konca mize preprosto tako, da jo zavrti, in zelena jed se znajde pred njim.

Goste po posebnih običajih vedno razporedijo za mizo tako, da gostitelj sedi nasproti vrat, levo in desno od njega pa se razporede ostali. Gostitelj sedi nasproti vrat zato, da prvi opazi prihod morebitnega sovražnika. Navada je prav gotovo stara, vendar še vedno veljavi.

Namesto običajnega pribora nas je na mizi pričakal kitajski jedilni pribor – palčka. Začudeno smo gledali na pribor in jedi, vendar je po prvi zadregi in neuspešnih poskusih in ob inštrukciji naših gostiteljev, jed s palčkami le začela tektniti. Zgodilo se je namreč, da si težko prijeto grizljaj prinesel prav do ust, ko ti je zdrsnil izmed paličic in na veselje kolegov si lahko poskušal ponovno.

Uvodni in zaključni govori so takorekoč obvezni in brez njih si Kitajci ne predstavljajo sveča-

Velikemu kitajskemu voditelju Mao, čigar telo je balzamirano, smo se poklonili tudi mi.

nega kosila ali večerje. Prijateljstvu, sodelovanju in podobnemu, smo nazdravljali z njihovo žgano pijačo „matai“, ki je 60 % alkohol iz neke kitajske rastline. Ob tem se obvezno sliši „kam bei“, kar bi bilo po naše „na zdravje“ ali „do dna“.

Med večerjo, ki je bila sestavljena iz približno 25 jedi, so nam gostitelji pri polnih ustih nudili cigarete in potem smo malo žvečili hrano in malo kadili.

Cigarete imajo nasploh postavljene in ponujene na vsaki mizi in na našo pripombo, kaj menijo o škodljivosti cigaret, so nam odgovorili, da je to samo imperialistična propaganda.

Mi smo temu verjeli, ker smo bili pač vsi trije kadilci in pridno vlekli ves čas našega bivanja na Kitajskem. Propagandi pač ne nasedamo!

Sploh pri nas prevladuje mišljenje, da se na Kitajskem je samo riž. Pa ni tako. Riž ti ponudijo skupaj z juho kot zadnjo jed in s tem se običajno kosilo ali večerja navadno konča.

Sicer pa vam bi težko povedal, kaj sem jedel, pa tudi

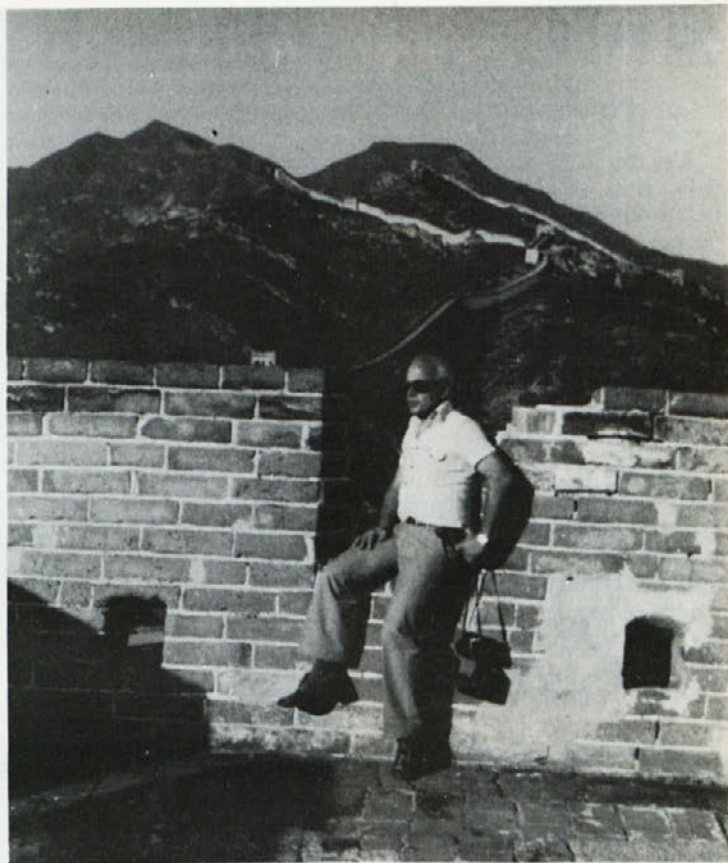
bolje je, da ne veš, kaj je na krožniku, ker ti tako bolj tekne. Lahko pa vam povem, da je jedilnik vseboval mlete plavuti morskega psa, alge, morske kumare, več let stara jajca, zakopana v zemlji, narezane bambusove vršičke in vrsto zelenjavnih prilog in mesa, ki jim nismo našli pravega imena.

Nasploh pa Kitajci za naše pojme jedo zelo neokusno. Bolj cmokaš in srebaš, bolj naj bi ti bila hrana všeč. Vse česar ne poješ, pa iz majhnega krožnička, ki ga imaš pred seboj in na katerega ti polagajo hrano, zrineseš na mizo ali prt. Tako ima po jedi vsak svoj venček odpadkov hrane pred seboj.

Komaj smo čakali, da bo prvega dne našega bivanja na Kitajskem konec. Časovna razlika, dolgo potovanje in vsi ostali vtisi, ki smo jih doživeli ta dan, so pustili tudi na naši kondiciji vidne sledove.

Naslednji dan smo po planu obiskov pregledali pripravljene kolekcije pekinških tovarn in opravili nakup.

Njihovo blago je po cenah glede na ostala evropska tržišča

Posnetek s kitajskega zidu.

za okoli 40 % cenejše. Razen tega pa nas je zanimal nakup svile, ki je Kitajci pridelajo največ na svetu in slovi po svoji kvaliteti. Za našo tovarno pa je svila še posebej zanimiva, ker smo prav v zadnjem času pričeli širiti proizvodnjo ženskih bluz.

Popoldan istega dne smo odleteli z starim upokojenim dvomotornim sovjetskim bombnikom na skrajno točko našega potovanja — mesto Talien. Mesto leži v Korejskem zalivu in ima „le“ 4 milijone prebivalcev, kar je za kitajske pojme malo. Je glavno mesto pokrajine, ki ima 38 milijonov prebivalcev. Ker smo že pri številkah, naj povem, da so te za naše pojme včasih nerazumljive razsežnosti, saj ti v Pekingu pokažejo stavbo, gimnazijo, ki jo obiskuje 150.000 dijakov.

Mislim, da smo prav v Talien doživeli pravo Kitajsko. Vsi so oblečeni v tradicionalne uniforme, ljubezen je tu še tabu, nihče se ne drži za roke ali kako drugače kaže svojo simpatijo do nasprotnega spola. Sam pa sem imel občutek, da sem v zološkem vrtu na drugi strani ograje, tam, kjer so živali.

V to mesto, ki je bilo do nedavnega za tujca popolnoma zaprto, smo prišli kot prvi Evropejci. Na vsakem koraku nas je spremljala množica domačinov. Hodili so za nami, pred nami in vse odganjanje naših spremljevalcev ni nič pomagalo. Vse ti gre malo na smeh,

pa se na koncu, kot filmska zvezda, privadiš, da ljudje dobesedno buljijo za tabo. Videti hočejo tvojo, za njihove pojme posebno evropsko faco „an fas“ in iz profila.

Nastanili smo se v hotelu ob morju, kjer so sicer v okolici zastražene vile za njihove vodilne tovariše — Tonzeje, kot jih oni imenujejo. Iz hotela je čudovit pogled na Korejski zaliv, ki je obdan z malimi otočki, med njimi ribarijo ribiške ladje in čolni s starinskimi jadrji. Pa tudi barva morja prav nič ne zaostaja za našim Jadranom.

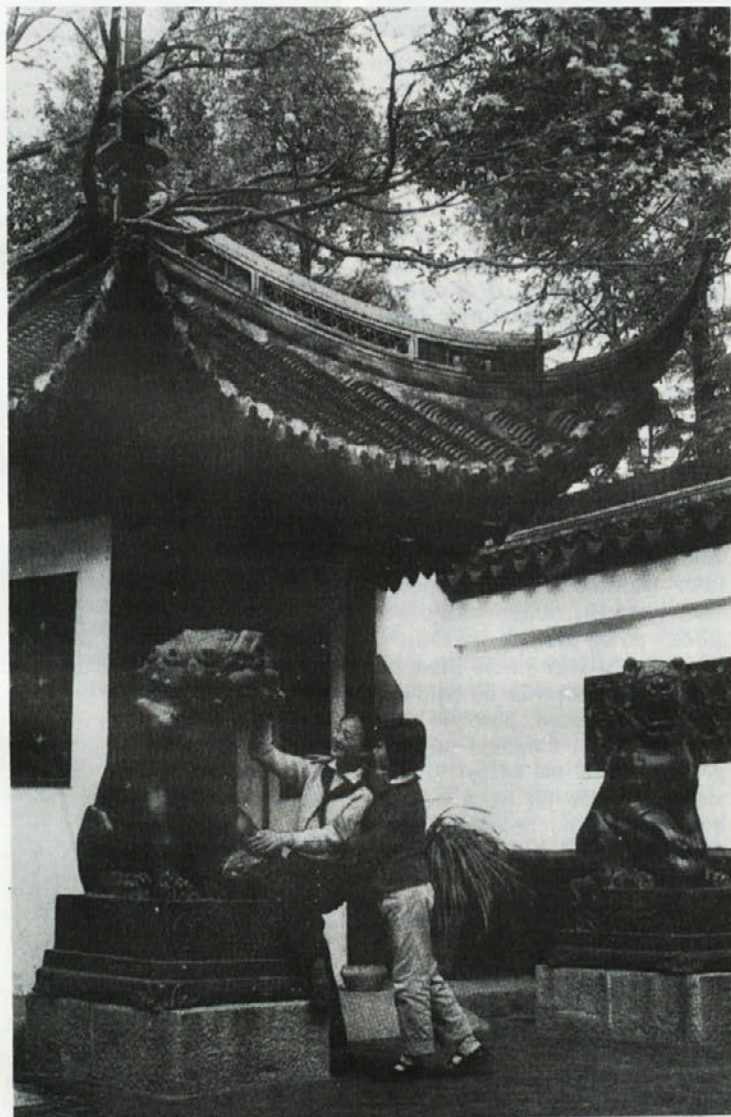
Tu smo si želeli ogledati gojenj sviloprejk in predelavo svile, vendar so nam vljudno odgovorili, da je to predaleč in da smo si za ta obisk vzeli premalo časa.

Poslovno so talienske tovarne zelo zanimive. Prav tu izdelujejo težja blaga iz naravne, tako imenovane divje svile in buret svile.

Zaradi zaprtosti kraja in slabih stikov z zunanjim svetom so tudi cene mnogo ugodnejše kot v Šanghaju, kjer že dolga leta trgujejo z Evropo.

Težave so le v tem, da so v poslovanju s tujino začelniki in jim je popolnoma neznan, kaj in zakaj so nam potrebni vzorčni kuponi itd. No, upam, da smo se sporazumeli s prodajalci in da bo naročeno blago pravočasno prispelo.

(Nadaljevanje na 10. strani)

Primer izrazite kitajske arhitekture.

(Nadaljevanje z 9. strani)

Ker nas je 12. ura našla sredi dela, smo se začudili nenadnemu odhodu prodajalcev. Naj povem, da imajo deljen delovni čas in med 12. in pol tretjo uro kosijo in počivajo. Dobri poznavalci njihovih navad pravijo, da je to najbolj cenjen čas in nikar ne moti Kitajca ob tem času. O tem smo se prepričali tudi sami.

Nedaleč od Talienu so nam naslednji dan pokazali plantažo grozdja. Neverjetno! Grozdi so taki, da bi bili v veselje in ponos vsakemu vinogradniku. V času našega obiska je bila ravno trgatva, zato smo hoteli vedeti, koliko tehtajo ti ogromni grozdi. Tehnica je pokazala od 3 do 5 kg.

Neverjetno za pogled, okus pa ni ravno tak, da bi mu lahko zavidal! Grozdje ni namenjeno za predelavo, pač pa ga prodajajo na tržnicah. Na takih plantažah dela okoli 4.000 ljudi.

V tem ogromnem kitajskem mravljišču delajo pravzaprav vsi.

Na cesti lahko vidiš ekipo, ki barva sredino cestišča, drugo, ki puli ob robu ceste travo, tretjo, ki obrezuje suhe vejice na drevesih in drevoredu, četrto, ki iz obrezanih vejih dela butarice in tako dalje.

Dobri sovjetski bombnik nas je po treh dneh vrnil nazaj v Peking.

Tekstilni centrali v Pekingu smo predali poročilo o naših naročilih v Talienu in popoldne istega dne odleteli v največje kitajsko mesto Šanghaj.

Šanghaj je 12-milijonsko mesto, ter pravo nasprotje Talienu in Pekingu. Na ulicah je na sto tisoče ljudi, ki so tujecev vajeni, saj je Šanghaj tudi eno največjih svetovnih pristanišč.

Menda je to tudi edino mesto, ki ima kanalizacijo. V vseh drugih večmilijonskih mestih, in tudi v glavnem mestu Pekingu, pa zbirajo fekalije v cisterne in jih noč in dan vozijo na polja.

Te prevoznike srečuješ na vsakem koraku v raznih oblikah, z volovsko ali konjsko vprego, s traktorskimi cisternami in modernimi kamionskimi cisternami. Moram priznati, da vonj ni najbolj zlahaten, ko se voziš čez njihova polja.

Eno izmed parkirišč koles v Pekingu. Kolo je za Kitajce nacionalno vozilo.

Šanghaj leži ob Reki – tako imenujejo pritek največje kitajske reke Jangcekiang. Ves dan in vso noč plujejo po reki ladje navzgor in navzdol, tako da ladijske sirene nenehno odmevajo in preglajajo hrup avtomobilskih trobil.

Nisem vam še povedal, da taksisti nenehno trobijo. Tako lahko trdim, da skoraj polovico voznega časa trobijo, takorekoč brez razloga, in ker je taksijev veliko, si lahko predstavljate, kakšen koncert je na ulicah.

Pred zaprtim semaforjem pa trobijo prav vsi, in ko se semafor odpre, imaš občutek, da si gledalec na kakšni mednarodni kolesarski dirki. Poleg avtomobilov namreč štartajo tudi biciklisti, ki so razvrščeni v dvajsetih kolonah pa tudi več, saj so ceste široke tudi po 50 metrov.

Ta reka biciklistov nima konca, dokler se semafor spet ne zapre. Kolo je pri njih nacionalno vozilo in pešci morajo zelo paziti, da niso „nacionalno“ povoženi.

Pred vsako trgovino ali uradom je parkirano na tisoče koles, ki so v glavnem enake proiz-

vodnje in nikoli mi ne bo jasno, kako lastnik najde prav svojega.

Zaradi velike vročine, ki vso noč ni padla pod 35 ° C, in velike vlage, ponoči nismo mogli spati. Tako sem skrižal okno hotela v jutro opazoval prve telovadce, ki so se začeli zbirati v parku nasproti. Vsak trenutek jih je bilo več, tako kot bi od nekje izvirali. Nenadoma lahko ugotoviš, da je vsak kotiček poln.

Vse telovadi. Vaje so počasne in ritmične, vendar imaš občutek, kot da so vsi v nekakšnem transu. Telovadijo predvsem starejši, mlajši tekajo po ulicah poleg praznih tramvajev, ki vozijo v isto smer. Starejše Kitajke se postavijo ob primer-no visoko ograjo, položijo torbico na tla in dvignejo nogo v pravem kotu na ograjo. Tako stojijo, dokler jih noga ne zabolí, potem pa položaj zamenjajo. Skratka, vsak nekaj počne.

Med telovadci v Šanghaju sem videl tudi evropske obraze, ki poskušajo posnemati svoje sosede. Tudi moj sopotnik Vinco iz ljubljanskega Jugotekstila se je postavil med telovadce zaradi spominskega posnetka. Takoj je dobil poleg sebe komisarja z rdečim trakom, ki mu je

kazal vaje in ker ga je bilo sram prenehati, je telovadil vso uro.

Kakšen napor je to za človeka, ki tem vremenskim pogojem pri 35 ° vročine ni vajen, si lahko predstavljate, njemu pa je kapljalo prav od vsakega lasu.

Obiskali smo tudi plantažo miniaturnih dreves, na katero so Šanghajci še prav posebno ponosni. Tu vzgajajo po tisočletni tradiciji mala drevesa: borovce, smreke, bukve itd., ki po 100 letih niso večja od pol metra. S posebnim postopkom ustavijo drevesu rast in najstarejše drevo, ki smo ga videli, je staro 2400 let in je visoko nekaj več kot dva metra.

Šanghajsko tekstilno združenje je največje v vsej Kitajski. Tudi ponudba blaga je največja, pa tudi cene najvišje. Lahko smo izbirali med prvorazredno svilo, bombažem in volno. Žal je bilo mnogo kvalitetnih in za naše tržišče primernih artiklov za prihodnje leto že razprodano. Posli z Jugoslavijo so namreč še v povojih in nas kot kupce še prav ne cenijo. Tako so nam uvodoma povedali, da svoje blago prodajo in da so količine, ki nam jih bodo dali, takorekoč usluga na račun našega prijateljstva. Malo kisel je bil ta prvi grizljaj, pa je menda v resnici tako.

Naša tovarna bo prav od tu dobila večje količine zameta, svile, bombažnega popelina in volnene flanele. Prepričan sem, da bodo s kvaliteto zadovoljni tudi naši potrošniki.

Po opravljenih poslih v Šanghaju smo se vrnili v prestolnico Peking in tu predali naša naročila upravi pekinške tekstilne družbe. Naslednjega dne smo zapustili Peking in odpotovali proti domu, med potjo pa smo obiskali še Pakistan in Indijo.

Od tu, pa še kaj zanimivega iz Kitajske, pa v prihodnjih številkah našega glasila.

Ton—ze (tovariš)
KAZIMIR RUPNIK

Takole pa se je naš vrli tonze Kazimir lastnoročno podpisal — po kitajsko seveda!

dva meseca po jugoslaviji

**Tine Juršič in Marjan Dular
pripovedujeta o svoji poti.**

V torek, 5. septembra, nas je letalo popeljalo iz Zagreba v Beograd. Zaključevanju v Novem mestu je sledilo zaključevanje v Beogradu. Začelo se je 5. septembra, trajalo 5 dni. V odličnem ambientu hotela „Jugoslavija“ so naporni delovni dnevi hitro minevali. Že v soboto, 9. septembra, smo se vmili domov, da se pripravimo za ponedeljkovo pot, ki nas je peljala v Split. Morje in Dalmacija sta vedno vabljiva, še posebno mesto pod Marjanom, vendar je tokrat turistični umik odpadel. Kar takoj sva se vrgla na delo. Zaključevanje je potekalo 2 dni v prostorih Jadran tekstila. No, tudi po končanem zaključevanju ni bilo časa ne za morje ne za ogled mesta. Že v torek, 12. septembra, sva se odpravila na sever do Reke. Pozno sva odpovala iz Splita, zato sva do našega največjega pristanišča prispela šele ponoči. Ob 7. uri zjutraj pa se je začel naš delovni dan v hotelu Jadran. Tudi Reka je lepa, časa pa tudi tukaj nič. Že sva hitela naprej in četrtek je bil, 14. september, ko sva bila že v Puli. V petek zvečer sva se spet odpravila proti domu in čeprav Novo mesto ni tako zelo daleč, nama ga ni uspelo doseči še istega dne. Domov sva prišla v soboto ob enih zjutraj. Za nama je bil naporen teden in proste nedelje sva bila zares potrebna.

Poti še ni konec. V ponedeljek, 18. septembra, sva se za en dan ustavila v Zenici, kjer sva bila s prodajo zelo zadovoljna, saj je bila nad pričakovanjem. V Banja Luki, kjer je bila ravno odprta nova Modna hiša, sva se zadržala 2 dni. Temu je sledil enodnevni obisk v Tuzli in nato pot naprej v Sarajevo. V hotelu Evropa je potekalo zaključevanje od jutra do večera, prav do začetka sejma. Sarajevski sejem se je začel 26. septembra.

Hiteli smo s prenašanjem eksponatov in pomagala sva tudi urejati sejmski prostor. Sledilo je še delo na sejmu, kjer so nas stranke obiskovale ves dan. Ko so se končno zaprla vrata sejma, je bil mesec september že skoraj mimo.

Mesec oktober se je začel s potjo v Mostar. Ponovila se je pot iz Novega mesta v Zagreb, od tu z letalom v Sarajevo in do

cilja z avtom. V to slikovito mesto sva prispela sredi noči. Pohiteti sva morala z delom, saj sta dva dneva, odmerjena za delo v Mostarju, hitro minila. Sledil je Dubrovnik, ki je bil tokrat deževen in žalosten. Po dveh dneh južnega dežja sva odšla v Tivat.

Kljub mnogim potem, ki sva jih prešla, sva se vožnje v Tivat vendarle veselila. Lahko bi se odločila za trajekt, ki bi naju v desetih minutah prepeljal na drugo stran, pa sva vendar šla na pot po cesti, ki se 40 km vije skozi čudovito pokrajino. 5. septembra, ko sva bila na poti v ta lepi kraj, je znova posijalo sonce in jesen se je ponujala v najlepših barvah. Vzdušje v Tivatu je bilo izredno, saj so prav te dni pričakovali Titov obisk. V petek, 6. oktobra, sva se z Dubrovnika z letalom vračala v Zagreb in nato domov.

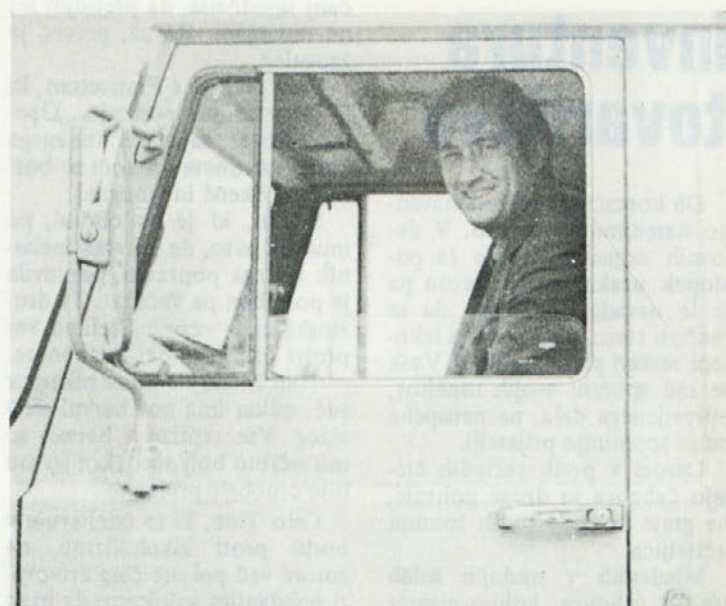
Naslednji teden se je začel že z nedeljo, ko sva odpravila v Beograd in nato naprej v Vojvodino. V Novem Sadu je bila centralna prodaja srajčarjev.

Edini smo bili, ki smo prodali enako količino kot v preteklem letu. Sledila sta še Subotica in Sombor po en dan, v Osijeku pa sva bila dva dni. Teden je mimo in pot naju spet pelje domov. Lepe kilometre cest sva prevozila od septembra dalje in sreča naju je spremljala lep kos poti.

Pustila pa naju je na cedilu na poti iz Osijeka v Zagreb. Mercedes našega trgovskega zastopnika Čevapovića ni drvel, saj je bila megla gosta, pa vendar previdnost sama ni bila dovolj in prišlo je do nesreče. Pa sva se kljub temu vrnila domov cela in zdrava.

Še en del poti naju je čakal. 15. oktobra sva bila znova na letalu za Beograd, od tu na drugem za Skopje. V glavno mesto SR Makedonije sva prišla popoldne in pohiteti sva morala do Dojrana, ki je na grški meji. Prodaja je bila odlična in s tem tudi najino počutje. 18. oktobra zjutraj sva drvela v Bitolo, kjer bi morala ostati en dan, zaradi električne energije pa sva morala najin obisk podaljšati. Z nama je tudi najina sreča vse bolj utrujena in vse večkrat odreče. Po končanem delu v Bitoli sva krenila v Prilep, kjer sva delala do večera, 20. oktobra, in od tu sva takoj odšla v Ohrid.

Tudi Ohrid je bil te dni deževen, vendar dežja nisva občutila, saj sva delala od jutra do večera. Še preko Prištine v Kosovsko Mitrovico in nazadnje v Peć. Prodaja je bila solidna, in 25. oktobra sva se zadovoljna vrnila domov. Tokrat ne samo za nedeljo, tokrat za dlje.

Zima je – ceste so mokre ali celo ledene, pot pa dolga in naporna. Vendar našim šoferjem ne zmanjka dobre volje. In če je v avtu preveč dolgočasno, si zapojejo. Zaželimo jim varno vožnjo in mnogo sreče.

O ČEM RAZMIŠLJAJO TEKSTILCI

Domača volna, ki ni pridobljena od merima ovac, le težko zamenja uvoženo.

Kadarkoli govorimo o težavah v tekstilni industriji, teče beseda o njeni tehnologiji in o prevelikem uvozu surovin. Če že ni mogoče zmanjšati uvoza bombaža ali nekaterih vrst kemijskih vlaken, katerih proizvodnja je pri nas premajhna, naj se zmanjša vsaj uvoz volne. Saj prv te surovine bi morale biti pri nas, glede na pogoje za gojenje ovac, dovolj. Vendar lahko ob natančnejšem pogledu hitro ugotovimo, da take trditve počivajo na majavih tleh.

V združevanju tekstilne industrije pravijo, da pri nas obstajajo izredni pogoji za rejo ovac, vendar vemo, da je teh živali zaenkrat kljub vsemu premalo in da se število le počasi večja. Na leto proizvedemo sedem do devet ton volne, lahko pa jo je tekstilna industrija porabila 21.000 ton. Ker je ta volna tretje ali četrte kvalitete je v glavnem groba in ni primerna za izdelavo boljših materialov. Najpogosteje se uporablja za izdelavo težkih tekstilnih proizvodov, kot so preproge, v mešanici z merimo, in nekatere vrste debeljših tkanin. Tekstilci pravijo, da bi morali volno uvažati tudi, če bi je imeli dovolj v domači proizvodnji, ker kvaliteta domače volne ne ustreza potrebam. Tudi pri nas so poskusi reje merimo ovac, ki edine dajo potrebno kvaliteto volne, vendar bi bilo na tem področju potrebno še veliko dela. Domovina merimo ovac je Avstralija, naši klimatski pogoji pa so precej drugačni od avstralskih.

Zatorej ni čudno, da prav iz Avstralije uvažamo največ vol-

ne. Z avstralsko volno si pomagata celo Francija, ki ima veliko število ovac. Glede na to, da so tudi naši domači kupci že dlje časa navajeni na dobro kvaliteto in modo, tekstilna industrija tudi v sedanjih razmerah ne sme štediti pri volni, vsaj pri tisti ne, ki se uporablja za izdelavo tkanin. Zato je tudi za letošnje leto planiran uvoz volne do 20.000 ton.

PRIVREDNI PREGLED

BOJ PROTI ONESNAŽEVANJU

Ekološki strokovnjaki so ugotovili, da je onesnaževanje človekovega okolja nekako do sredine 20. stoletja naraščalo zmerno, nato pa se je naglo stopnjevalo. Medtem ko je bilo leta 1960 onesnaženje okolja le dvakrat tolikšno kot leta 1900, bo leta 2000 štirikrat tolikšno in leta 2060 že desetkrat tako močno kot v začetku 20. stoletja, če seveda človeštvo ne bo v obrambo pred svojim propadom odločno ukrepalo.

Prebivalstvo sveta se vsakih 33 let podvoji. Menijo, da bo ob koncu našega stoletja na svetu okrog 7 milijard ljudi, podobno naraščanje pa se bo nadaljevalo do leta 2040.

Zaradi onesnaževanja okolja upada „kvaliteta“ življenja na Zemlji. Ekologi pravijo, da bo leta 2000 kvaliteta življenja dvakrat slabša kot je bila 1960. Zato ni čudno, da so na konferenci OZN o zaščiti človekovega življenjskega okolja govorili o boju proti onesnaževanju kot o „3. svetovni vojni“.

inventura tovarištva

Ob koncu vsakega leta navadno naredimo inventuro. V delovnih organizacijah je ta postopek uzakonjen, privatno pa je le navada nekaterih, da se razčisti staro in na podlagi izkušeni sestavi plan za naprej. Vsak se rad spomni svojih uspehov, opravljenega dela, na neuspehe pa ga spominjajo prijatelji.

Otroci v prvih razredih štejejo čebelice in druge pohvale, na graje in podpise jih spomni učiteljica.

Mladenci v srednjih šolah štejejo čebelice, koliko cigaret so pokadili v septembru, koliko v oktobru in tako naprej, odvisno od finančnih zmogljivosti staršev.

Dekleta v srednjih šolah štejejo, koliko src so osvojile v tem letu in ugotavljajo, kateri letni čas je najprimernejši za to dejavnost.

MLADI delavci ugotavljajo povečanje svoje kupne moči, odkar niso več pripravniki.

Upokojenci (tisti brez honorarjev) ugotavljajo, koliko dkgr mesa na mesec so si lahko kupili v starem letu in porast standarda s tem v zvezi.

In nazadnje mi, aktivni entuziasti, štejemo prijatelje, ki so nam še ostali zvesti do konca leta.

S Petrom, ki je komercialni pri podjetju „Klada“, sva se spomladi dobila dvakrat, poleti nič in v jeseni sva se slučajno srečala enkrat in pet minut poklepala. Lani je bila bera sre-

čanji ugodnejša, da prejšnjih let ne omenjam. Revez, preveč je zaposlen.

Prav tako je s Francetom, ki je sekretar pri podjetju „Opeka“. Revez, saj nima nobenega časa, vse dneve in noči se bori za svoj vikend in vinograd.

Štefan, ki je na občini, pa ima tak avto, da ga vsak mehanik ne zna popraviti, popravila je potreben pa večkrat. Ta družinski član vzame Štefanu ves prosti čas in še del službenega.

Tudi Stane ne more nikamor več, odkar ima nov barvni televizor. Vse reprize v barvah so mu očitno bolj všeč, kot so mu bile črnobelega premiere.

Celo Tine, ki se udejevsuje v borbi proti alkoholizmu, ne zmore več pol ure časa žrtvovati nekdanjim sošolcem, da bi se pogovorili, potamali nad tegobami mehaniziranega življenja in se skupaj veselili uspehov vsakega posameznika v naši družbeni skupnosti. Sam meri svoje moči s premočnim sovražnikom Maliganom.

Tudi naši labodki so se učili tovarištva pri ljudeh in jih kar uspešno posnemajo. Kadar želi eden poleteti proti jugu, so lsi ostali zaposleni in ne morejo skupaj na pot. Eden zajtrkuje, drugi dremlje po slabo prespani noči, tretji se igra z valovi, četrti lovi v kalni plitvini, peti pravkar načrtuje samostojen polet proti severu, za vse se pa tako nikoli ne ve, kaj mislijo.

Pa je res škoda, da se pred novim letom ne moremo sestati in iskreno prijateljsko pokramljati. Vsak bo moral sam napraviti inventuro svojih uspehov, na neuspehe pa ga bodo spomnili tovariši.

JANEZ POPOTNI

iz prve številke

Prva številka Laboda je izšla v novembru leta 1966. Dvanajst let je od takrat in veliko vsega se je spremenilo, pa vendar je vsebina še vedno zanimiva. Ne bo odveč, če iz te prve številke povzamemo prispevek z naslovom Pet K... 5K

Pet K... 5K

— Kdo je odgovoren za uspeh našega podjetja? Mi vsi. Zato je dolžnost vsakega posebej, da dela z vsemi svojimi sposobnostmi.

— Kdaj bomo dosegali še

boljše uspehe kot doslej? Ko se bo vsak izmed nas zavedal, da uspeh podjetja zavisi tudi od njega.

— Kje so naše notranje rezerve? V točnosti prihodov na delo in začetka dela, pravočasnosti konca dela, v redu in disciplini in čimboljšem izkoristku časa in surovin.

— Kako ukrepati, če nekdo od nas krši delovne dolžnosti in ne izpolnjuje zahtev delovnega mesta? Pravično oceniti njegovo dejanje ali delo in izreči primerno kazen ali odločiti, da mu delo v podjetju zaradi nesposobnosti preneha.

Kaj moramo doseči? To, da bo naša proizvodnja res sodobna, ekonomična in rentabilna. Zato moramo nenehno izpopolnjevati delovne postopke.

— In s katerim šivom naj vas potem zašijemo?

OBISK IZ MURKE

Predstavniki trgovskega podjetja Murka-Lesce ter člani potrošniških svetov iz krajev, v katerih ima to trgovsko podjetje svoje poslovne enote, so si ogledali naše delovne prostore.

Pismo, v katerem so se nam zahvalili za gostoljubnost, so končali z mislijo: „Verjemite, da si takih in podobnih srečanj z vami še želimo, predvsem pa si želimo, da bi si proizvodni proces ogledali tudi člani potrošniških svetov, saj bodo le tako lahko razumeli vse težave, ki se pri poslovanju lahko pojavijo.“

KOLIKO NEPISMENIH NA SVETU

Strašljivi podatki UNESCO: kar 32 odstotkov analfabetov

Na zasedanju posebne organizacije OZN za znanost in kulturo (UNESCO) v Parizu so objavili, da je dandanes na svetu 32,4 odstotka ljudi nepismenih.

Odstotek je najvišji v afriških in arabskih državah — prek 80. V Aziji je nepismenih več kot 50 odstotkov ljudi, v Ameriki 24.

V industrijsko razvitih državah je 3,5 odstotka analfabetov. Boj z nepismenostjo zahteva nemalo sredstev. Na pariškem zasedanju pa so ugotovili, da so mednarodni finančni krogi povsem ravnodušni do tega perečega problema. Na zasedanju so poudarili, da porabijo v svetu vsako leto 400 milijard dolarjev za oboroževanje. Le z majhnim delom tega zneska bi se lahko milijon ljudi na leto naučilo pisati in brati. Za boljše rezultate pa bi potrebovali več solidarnosti in izrazitejše sodelovanje mednarodnih organizacij.

DOPISNIKU POD ŠIF RO 3 TVN

Tvoje pismo, ki si ga naslovil Srajčku, je prišlo, žal, prepozno, da bi mu lahko posvetili več prostora. Časopis je bil 14. decembra že postavljen! Več o tem torej v prihodnji številki. Upajmo, da tvoje razmišljanje ni prvo in zadnje hkrati.

UREDNIŠTVO

TOVARIŠICAM BORKAM IN AKTIVISTKAM NOV

V jeseni 1942 je začelo izhajati prvo žensko glasilo v okupirani Sloveniji: „NAŠIM ŽENAM“. 15. oktobra 1978 je tov. Mara Rupena-Osolnik na osnovni šoli na Mirni odprla razstavo „KP Jugoslavije v boju za emancipacijo žensk“ in ob tej priložnosti povabila delegatke prvega kongresa SPŽZ, ki je bil v jeseni 1943 v Dobrničju, da bi sodelovale pri zbiranju dokumentov ter pričevanj o pomembnem deležu slovenskih žensk v NOB.

Zato prosimo vse bralke našega glasila, naj pogledajo, ali nimajo morda doma shranjene iz vojnih let kakšne številke časopisa „Našim ženam“, kakšne partizanske propustnice ali karkoli drugega, kar bi našlo svoje mesto v zbirki dokumentov te razstave, ki zdaj potuje po slovenskih šolah. Zlasti delegatke I. kongresa SPŽZ, aktivistke OF in borke NOV vljudno prosimo, da bi tako gradivo poslale na naslov: Mara Rupena-Osolnik, 61000 LJUBLJANA, Gregorčičeva 9—a.